Anul I. No. 10. 3 lei Joi 30 August 1928

COASTA de ARGINT

Director, OCTAVIAN MOȘESCU

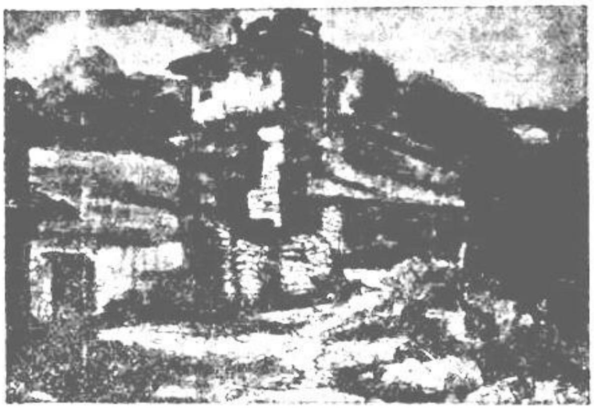
Redacția și Ad-trația
Str. Mircea cel Bătrân
— BALCIC —

Ziarul cultural al Universității libere din Balcic

Ad-tor I. Bereseanu

Abonament anual 200 lei

Podul Balcicului

Cuțescu Stork Balcic

Când se vorbește de Balcic, țara are înainte un orășel de Mare aproape lipit de granița, mai mult turcesc și fără perspective, pus în circulație maicuseamă de artiști. Chiar acest patronaj o face să n'aibă încredere. Oamenii închipuirii nu pot decât să greșască atunci când se apucă să dea îndrumări oamenilor faptei.

Localnicii, întrucât sunt locuitori ai Balcicului, încep să piardă încrederea, nu numai că ar putea să se ridice peste ce-au fost, dar că au să mai fie în stare să ajungă până acolo. Imi spunea cineva, care acum doisprezece ani n'avea decât șapte, că pe-atunci, ca să se ducă la școală nu putea să treacă drumul de mulțimea căruțelor și că trebuia să le sară peste saci. Azi Bazargicul oprește și îndreaptă în alte părți grânele, iar, ca și cum despuerea aceasta a Balcicului nu l-ar mulțumi destul, a descoperit izvorul de câștig al garajelor de automobile. Cărăușia călătorilor de vară spre cel mai faimos golf al țării românești îl îmbogățeste tot pe el. Mulți din locuitorii Balcicului se duc la țară și se fac plugari. In două feluri orășelul se ruralizează.

Localnicii județului, pe de altă parte, văd în ridicarea în slavă a acestui singur punct, o exagerare și o nedreptate. Cavarna crede că e așezată pe un teren mai solid, decât surpăturile albe și romantice ale rivalului dela Miazăzi. Apa e aici mai adâncă și ar putea să adăpostească un port cu mult mai puține lucrări și cheltueli. Cavarna e de pe acum o schelă mai vioae și un mic centru de pescuit marin.

Toți uită un lucru sau chiar două.

Balcicul n'are numai un rost local, mărginit de un biet perimetru municipal. El rezumă și supraveghează o întreagă regiune care se întinde dela capul Caliacra sau chiar dela Șabla, până în granița bulgară. Oricine se sue pe gurguele cu melci și iarbă sărată dela Caraghiol și vede deoparte toată arcuitura de kilometri, înaltă și înverzită, până la puntea de aur a văii-fără-iarnă pusă pe apă între gura Batovei și dealul napolitan dela Ecrene, iar de cealaltă, toată coasta de mărgean, își dă numaidecât seama de acest lucru. Seara, Balcicul apare la o depărtare egală între lumina cu intermitențe fulgerătoare a farului dela Caliacra și focurile dela intrarea golfului Varna, cu sclipirea liniștită a căei laptelui deacurmezișul.

Această regiune de șaizeci sau chiar de optzeci de kilometri lungime înseamnă mai mult decât o lature obișnuită de țară. E vorba de o fâșie din țărmul nostru de Mare, care are câteva sute de kilometri, cu foarte puține locuri de ieșire dela uscat la apă. Dela Cetatea Albă până la Sulina, aproape niciunul, căci Vâlcovul e numai un port natural dunărean de pescari micști, fluviali - maritimi; dela Sulina până la Mangalia, Constanța; iar în rest, Balcicul. Legatura țării cu Marea și prin Mare cu lumea, vestitul plămân retoric, lupta de totdeauna a popoarelor ca să pătrundă până la drumurile libere ale apei, stau în fața noastră în paragină, neînțelese, nefolosite. O uriașe avuție așteaptă cu zecile de ani inițiativele absente. Ne arătam nevrednici de un dar al istoriei, care ne-a stârnit atâtea dușmănii și ține în umbră la pândă atâtea pofte.

Fragmentul acesta de coastă are îndărătul lui un ținut de imediată vecinătate, pe ale cărui produse se bizue. E șirul de căruțe cu grâne care se poate abate sau opri, cum se întâmplă azi, și micul schimb de mărfuri din afară, pe care l-ar aduce venirea vapoarelor ca să încarce acele grâne. Dar mai însemnat decât acest îngust hinterland e tot pământul țării, sau partea din pământul ei care, peste puțințele și legăturile comerciale și industriale locale, trebue să privească spre coasta de Mare de-aici. După cum Dobrogea veche a avut și are asemenea rosturi, iar podul dela Cernavoda și singurul nostru port de Mare, Constanța, le fac vădite pentru toți ochii, acelaș lucru trebue să se întâmple cu Dobrogea Nouă. Țara trebue să caute o nouă cale, ca să ajungă peste întreg Deliormanul la apă, regularizând chiar prin aceasta în chip firesc interesele permanente ale regiunei, acum stingherite în tot felul de combinații, de interesele vremelnice.

Balcicul însuș, așezat la capătul acestei căi, se va ridica pe sine, dar numai ridicând totdeodată întreaga regiune pe care o reprezintă și fără care și el scade. După cum fragmentul mijlociu de coastă, cu Constanța centru, s'a organizat global, deocamdată dela Mamaia până la Techirghiol, pe o lungime de peste douăzeci de kilometri, dar cu năzuința să cuprindă și Mangalia, la fel dincoace. Ecrene cu plaja; Ceatalar cu intrarea în păduri; valea Pârâului Alb; Cavarna cu tot ce poate da ea, fără nicio micșorare, ci potențat la maximum; puntea de braț al lui Dumnezeu întins între ape, ca să le liniștească, dela Caliacra; frumusețile dela Surtuchioi și Calăcichioi vor fi scoase din adormirea sau ruina de astăzi. O șosea puternică de coastă, pentru marea circulație automobilistă, le va uni ca un brâu peste acelaș trup tânăr, cu paftalele de încuetoare la Balcic, ieșite de sub ciocănașele de aurfaurari meșteri, ale civilizației bizantino-aziatice, ca la ea acasă în pragul cu cetăți al acestor valuri.

Pentru o îndrumare spre asemenea stări, țara, și Bucureștiul în întâiul rând, trebue să se hotărască să arunce un pod de cale ferată și de picior și căruțe, între Oltenița și Turtucaia. Ultimul plan al nouilor căi ferate, publicat de Ministerul comunicațiilor, îl prevede, dar așa cum prevede linia Curtea-de-Argeș-Jiblea sau București-Roșiori Caracal-Craiova. Am aflat că o firmă germană s'ar fi oferit să l construiască, fără plată, în schimbul unor avantajii de exploatare. Nu suntem numai în domeniul închipuirilor.

Ceeace face Serbia la Panciova și mai sus pe Dunăre, legând deodată în două puncte nouile provincii cu țara veche, și încă într'un ținut unde podurile către Balcani ridicate de Austriaci și Unguri, nu lipsesc, trebue să începem și noi, fără întârziere. România, în afară de ceeace urmărește Serbia și cu mult deasupra, ar găsi la capătul acestui pod, Marea. Toată regiunea pe sute de kilometri, în lung și în lat, se va însufleți și va jertfi pentru el.

Va fi, în acelaș timp, podul Balcicului!

Emanoil Bucuța

Dela Universitatea Coasta-de-Argint

Prelegerea d-lui Emanoil Bucuţa

Tolstoi, omul

Serbările centenarului naşterii lui Tolstoi, au inceput. Toate ţările incearcă să işi dea partea lor de contribuţie, pentrucă toate, pe-o cale sau alta, datoresc ceva marelui Rus. Noi nu putem rămâne cei din urmă. De atâtea ori istoria vieţei scriitorului şi in câteva rânduri opera lui e legată de oameni şi de locuri dela noi. Ce a insemnat creaţia artistică sau glasul lui de profet pentru societatea românească dinaintea războiului, cade destul de greu in cumpănă. Iată de ce la serbările care au inceput, alături de steagurile atâtor popoare, trebuie să fâlfâie şi steagurile noastre.

Universitatea Coasta de Argint, pătrunsă de acest adevăr a cercetat anul trecut pe scriitor in cadrul lui rusesc şi in cadrul universal. Omul insă a depăşit pe artist şi se cere inţeles aparte. Pe această scenă tăiată in piatră s'au jucat mai multe drame: literatura a fost numai un intermezzo, măreţ ca tot ce s'a desfăşurat aici, dar numai un intermezzo. Să cunoaştem intreaga scenă.

Au fost oameni care au legat numele lui Tolstoi de al lui Goethe, prin data naşterei ca lună şi zi din lună, aceeaş la amândoi, 28 August. In afară că apropierea ar fi fost cu totul exterioară s'a văzut că ea nici nu există in fapt. Un 28 August. cel al Olimpianului dela VVeimar dela 1749 rămâne de stil nou, iar altul cel al profetului frământat de toate patimile era in adevăr, raportat la cel dintâiu, 9 Septembrie 1828. Pentrucă e vorba insă de urmărirea lui Tolstoi in viaţa lui lăuntrică, aceea care peste disciplina artei şi peste convenienţe, a d i c ă disciplină socială, inseamnă insuşi Omul, să ne oprim la cea mai dragă formulă a lui Goethe. Ea i se potriveşte aidoma lui Tolstoi şi pute fi găsită de un cercetător al operei lui, a doua oară intocmai, fără o cunoaştere a ei dela isvor. Zicea Goethe in convorbirile cu Eckermann că tot e c a scris el sunt crâmpee ale unei mari spovedanii. Expresia a uimit, cu toate că la un mare liric aşa cum a fost Goethe, oricâtă poemă epică, dramă, povestiri şi ştiinţă a făcut nu putea fi decât firească. Cu cât mai mult trebuie să ne mire pentru Tolstoi, scriitor epic şi numai scriitor epic, unul din cei mai mari şi mai nefalsificaţi de adause, intr'un veac de amestec al genurilor.

Izvoarele in care poate fi urmărit Tolstoi omul, sunt de două feluri: opera insăş, de atâtea ori o adevărată cronică de familie sau autobiografică; şi nenumăratele insemnări personale, jurnale intime şi corespondenţă. El poate fi de pe acum găsit in ele intreg. Putinţa unor documente neaşteptate nu pare verosimilă. Suntem in anul centenarului naşterei. La Moscova se pregăteşte o ediţie de opere pe care guvernul sovietic a încredinţat-o unor critici prea conştiincioşi ca să se invoiască cu tăeturi de pasagii neplăcute regimului. Multe lucrări rămase nepublicate vor fi astfel intâia oară aduse la cunoştinţă. Din punct de vedere literar evenimentul se poate aştepta cu toată nerăbdarea. Ce vor insemna insă din punct de vedere autobiografic şi omenesc ne ingăduie să ne facem o părere un volum de curând apărut cu acest nume- „TOLSTOI NECUNOSCUT".—A fost scos şi el cu invoiala familiei de către cineva care a adus insuşi materialul din Rusia. Se intâmplă să fie chiar un român, cel puţin ca loc de naştere, Rene Fuelop-Miller din Braşov, cu atâtea merite europene pentru cunoaşterea Rusiei. Acelaş lucru se poate spune şi despre cea mai nouă incercare de sinteză, a lui STEFAN ZVVEIG.

Mici fapte şi trăsături interesante nu lipsesc, dar ele nu adaugă nimic lui Tolstoi, pentru că Tolstoi e intreg in operele pe care le avem. Il vedem aşa cum trebue să apară in orice sală unde se vorbeşte despre el şi să asculte in picioare mai inalt decât toţi, şi străveziu, cu mâna sub curea care -i strânge bluza căzăcească şi cu ochii drepţi străbătători, cenuşiii ochi temuţi ai raţionalistului fără mângâiere, aţintiţi in aşteptare asupra noastră. La fel cum casa dela Iasnaia Poliana i-a stat deschisă după 1880 timp de 30 de ani tuturor trecătorilor cari voiau să se oprească, dela prieteni din aceeaşi lume la curioşi internaţionali sau la rascolnici de drumul mare, aşa şi viaţa lui. „Eu n'am taine" a spus-o singur şi a pus tot ce i-a stat in mână ca să facă adevăr din acest spăimântător cuvânt.

Iată această viaţă aşa şi atât cât reese din ceeace Tolstoi ne-a mărturisit. Faptele s'ar putea grupa fără să se ţie seamă de impărţirile obişnuite ale biografilor care lucrează şi cu alte elemente, in trei mănunchiuri: cel dintâiu dela inceputul vieţei conştiente: Tolstoi pretinde că şi-a văzut trupul in albioara de baie când era de trei ani şi s'a indrăgostit de el: până numai decât după sfârşirea romanului „Ana Karenina, pe la 1877 1878. Sunt cei 50 de ani de pregătire şi de cugetare ai scriitorului, anii frământărilor sufleteşti şi ai marilor creaţii artistice, anii teoriei.

Mănunchiul al doilea s'ar intinde dela această dată de răspântie până la 28 Octombrie 1910, cei 30 de ani ai luptei cu lumea după lupta cu sine, ai apostolatului religios şi social, anii practicei. Cel din urmă mănunchiu nu ţine decât 10 zile şi se incheie in odaia şefului de gară dela Astapovo, cu mâinile cari atâta împletiseră binele şi răul incrucişate pentru totdeauna pe piept. Sunt zilele tăcute al misterului tolstoian.

Noile vieţi ale lui Isus

Pe terasa căminului Asociaţiei Creştine a Femeilor

Dintre următorii lui Isus cei cari fac mereu ucenici sunt evangheliştii.

Vechea poveste sfântă e spusă fiecărui rând de oameni, tot de alţi cronicari. Textul de odinioară trebuie tâlmăcit nu numai din elineasca secolului intâiu in limbile vorbite care sunt in necontenită prefacere şi cer noui şi noui ediţii. El trebuie inmlădiat deopotrivă după sufletul vremei care merge încă şi mai repede. Astfel alături de traducerile Evangheliilor, apar nouile vieţi ale lui Isus.

Tâlmăcitorii literei iau condeiul, in smerenie, sub intreaga binecuvântare: Evangheliştii le duc ei inşi mâna. Tâlmăcitorii spiritului năvălesc parcă speriaţi şi ei de indrăsneală, sub ameninţare de trăsnete. Biserica răsfoeşte cu grije paginile streine in care se pot strecura erezii. Credincioşii se tem. Nouile vieţi ale lui Isus pornesc dela acelaş izvor dar nu seamănă între ele, cum nu seamănă părâul limpede şi vioiu de munte cu apele obosite, pline de corăbii şi de mâl care se apropie de mare. Cele trei vieţi de curând apărute sunt cea mai bună dovadă. Depărtarea de Evangheliii a fiecăruia e mai mică decât depărtarea dintre ele. Una e istoria lui Cristos de Giovanni Papini, a doua Fiul omului, Istoria unui profet de Emil Ludwig şi a treia Messia de Dimitrij Mereşcovschi, un Isus italian, un Isus german şi un Isus rus.

Papini crede că vremea intoarcerei intre noi a lui Isus e aproape. Cuvântul lui a fost dus la toate neamurile şi pentru intiia oară pământul evreilor a fost luat păgânilor şi făcut o nouă Palestină. Sunt cele două semne care ni sau făgăduit şi care sunt implinite. Ca Florentin, adică supus şi soldat al lui Cristos, pentrucă Florenţa la ieşirea din Evul Mediu singură intre naţiuni şi l-a proclamat rege, el porneşte in lumea plină mai mult de cât ori când de nepoţi ai lui Iuda şi Caiafa, ca să-i istorisească din nou viaţa. Vrea să scrie o carte de inălţare sufletească fără să calce in urmele nici ale oamenilor altarului nici ale specialiştilor laici. Ea e impărţită in 129 capitole şi putea să fie in 365, socotite ca o cetire de fiecare zi, o mică predică d[illegible] cu toată poezia patosul şi loviturile date duşmanilor cru[illegible]. Ca un soldat lângă un rege pe care il vede in fiecare zi, ii ingrijeşte calul şi-i curăţă armura, Papini il are şi-l face prezent pe Isus in toată corporalitatea lui, cu iubirea de viaţa rămasă păgână, a Italiei şi cu respectul formelor moştenite al catolicismului.

Emil Ludwig, se hotărăşte să scrie istoria lui Isus in afară de orice teologie. El lasă de o parte şi toată legătura cu vechiul testament cu Scriptura care se implineşte, precum şi toată arhitectura ucenicilor care au clădit ei biserica creştină. El urmăreşte pe Isus ca om, din punct de vedere curat istoric la intâia epocă a vieţei cu activitatea umilă de, invăţător al unei noi credinţi şi in a doua cu purtarea schimbată, conştientă şi mândră mesianică. Textele sunt puţine pline de contradicţie şi contestate. Pentru aceasta e amintit cuvântul lui Luther că evangheliile nu ţin nici o rânduială si când dai in ele de o nepotrivire să nu-ţi spargi capul s'o dregi ci să-ţi cauţi de treabă. E un citat care lămureşte inaintea, citirei insăşi, că ne aflăm in faţa unui Isus ieşit dintr'un mediu protestant şi raţionalist, imbrăcat in haine şi in simţiri serafice de pastor al lui Dumnezeu care sufere la urmă mucenicia. Numai firul psihologic e in stare să lege toate aceste nepo[illegible]ri. Ne mişcăm intr'o lume fără minuni, limpede şi sub s[illegible]ţuri. E istoria fiului omului şi a oricărui profet in care numai epizodic recunoaştem pe Isus. Aceleaşi uimiri şi prefaceri lăuntrice şi aceleaşi ciocniri cu oamenii se pot aplica şi altuia, in altă vreme şi la alt popor.

Mereşcovschi se gândeşte să făurească o sabie pentru lupta viitoare dintre Crist şi Anticrist. Un mare front s'a făcut impotriva lui Isus. Pentru infrângerea lui e nevoe de ajutorul nu numai al creştinătăţii dar şi al timpurilor dinainte, căci păgânismul nu e decât o pregătire şi atâtea din figurile sfinte pe care le-a avut, abea o umbră a lui Crist. Şi aşa el vrea să povestească viaţa lui Echnaton, intruparea egipteană a lui Mesia, faraonul palid din zilele lui Moise, intâia personalitate in istorie, aşa cum evreul a fost intâia personalitate in religie, care şi-a primejduit tronul ca să nu trădeze pe Dumnezeu şi l-a părăsit ca să-l slujască mai bine, pe drumuri de apostol necunoscut şi cerşetor. Suntem in plin misticism cu schimbarea lui de perspective şi de persoane care uluieşte. Cheia de aur care trece unul prin altul planurile şi suprapune intrupările cele mai deosebite, e misterul. Echnaton, umbra celui care trebuie să vie, redă intocmai făptura, care n'a vrut să se intrupeze incă.

In el il avem pe celălalt. El este El.

Universitatea Liberă „Coasasta de Argint" a hotărît să facă un concurs pentru un afiş in culori al Balcicului şi al „Coastei-de-argint". Un premiu de 5000 de lei va fi dat celei mai bune lucrări de către un comitet alcătuit dintr'un pictor, care nu ia parte la concurs, un critic de artă şi directorul Universităţii libere. Lucrările vor fi expuse in sala de cursuri şi despre ele se vor publica reproduceri, impreună cu un studiu, in ziarul cultural al Universităţii. Dimensiile sunt acelea ale unui afiş obişnuit. Variaţia şi alegerea culorilor trebue să aibă in vedere posibilităţile afişului şi ale prelucrării industriale. Incolo, toată iniţiativa e lăsată artiştilor.

Lucrările se vor trimete Universităţii libere pe numele d-lui Octavian Moşescu, cu arătarea că iau parte la concursul afişului Balcicului şi al Coastei-de-Argint.

Arta la Balcic

Pictorul Cavarnalief

Balcicul, oraşul de pictori, a avut săptămâna aceasta intâia lui expoziţie de pictură. A fost cum se cuvenea o expoziţie de pictură marină. Un pictor bulgar din Cavarna. Kavarnalief, şi-a expus lucrările aduse dintr'o mare călătorie de studiu, in care a intrat Egiptul, au intrat porturi ale Mării Nordului şi a intrat Rusia. Balcicul care are atâtea drepturi la pictura lui a deschis ochii miraţi asupra valurilor şi vedeniilor din altă parte incercând insă, ca orice bună gazdă să-şi pună in vază oaspeţii şi să-l facă să se simtă la largul lor. Cred că a isbutit Universitatea Coasta de Argint in a cărei sală de cursuri şi din a cărei iniţiativă expoziţia s'a făcut şi are dece să fie mulţumită. Iar oraşelul s'a dovedit incă odată un centru cultural, cum nu cunoaşte Dobrogea Nouă, cu toate instituţiunile ei administrative, economice şi şcolare mai inalte.

Arta domnului Kavarnalief e in intâiu rând sigură. Intâia impresie in atâta revărsare de tonalităţi, un port in fierberea lucrului, o dimineaţă gălbuie prin catarte, un ceas de seară aurie, fragmente de larg —in spume, ca o piele ţărcată de fiară, veselia albastră a valurilor, insulele greceşti incrunsctate intr'un zafir, Constantinopol cu geamii, Hamburgul cu macarale uriaşe, Lubeckul cu case din zilele hanseatice, Egiptul de lut aprins, Rusia de faianţă, este a unei receptivităţi de retină şi a unei bogăţii de mijloace puţin obişnuite. Tempera şi acuarela in care lucrează cu culori tari dă şi mai mult la iveală aceste insuşiri.

Domnul Kavarnalieff va lucra o lună sau două pe Coasta de Argint prin locuri puse pe pânză de cei mai mari artişti ai noştri. Sunt in acelaş timp locurile copilăriei lui, deşi nu mai sunt ale cetăţeniei de azi. Domnul Kavarnalieff e un pictor sofist, cu bucăţile de aici şi cu cele noi va face in iarnă o expoziţie in Bucureşti la Cartea Românească. Vom putea atunci să-l judecăm in asemănare cu colegii lui români, in subiecte asemenea şi vom putea să ne dăm seama şi cum un localnic prinde aspecte, pe care ne-am deprins să le vedem prin ochii şi arta pictorilor noştri.

Intâia librărie din Balcic.—Universitatea Coasta de Argint a făcut dovadă cu „Librăria Mării", pe care a deschis-o abia de-o lună, câtă parte are in desfacerea cărţii priceperea şi bunavoinţa librarului. Intr'un oraşel unde nu se vindea inainte nici o carte, pentrucă chiar dacă ar fi fost cine să cumpere, n'avea de unde, se fac vânzări regulate, care urcă şi până la o mie de lei pe zi. In câteva săptămâni s'au desfăcut vreo 500 de volume, in valoare de 15.000 lei. Cei mai miraţi de aceste cifre, au să fie Balcicenii inşişi. Editurile „Cartea Românească", „Cultura Naţională" şi „Fundaţia Culturală Regele Mihai", care s'au arătat gata să inzestreze cu lucrările lor această librărie, pot fi mulţumite nu numai de sumele, ori cum mici, pe care le realizează, dar de propaganda cărţii pe care o fac in locuri, unde nu se citea de ea de cât in ziare, ca de un subiect exotic.

Tip. „Comerciala", Bazargic

СРЕБРИСТИЙ БРЯГЪ

ВЕСТНИКЪ ЗА КУЛТУРА НА БАЛЧИКСКИЯ СВОБОДЕНЪ УНИВЕРСИТЕТЪ

УРЕЖДА РЕДАКЦИОНЕНЪ КОМИТЕТЪ
Пиаца Пъчей № 27—Базарджикъ

БАЛЧИКЪ

Гр. Балчикъ—оня малъкъ добруджански градецъ сгушенъ срѣдъ неравнитѣ баири и чукари на черноморското ни крайбрѣжие, възвеличанъ до приказность съ пламенни поезии и чудни разкази на плеада поети и писатели, издигнатъ до неимовѣрни висини на изкуството чрезъ четката на художника, и Балчикъ-градецътъ на действителностьта,—на печалната действителность.

И наистина, каква печална картина представлява градецътъ Балчикъ, даже и при най малкото сравнение съ вдъхновението на поета и тоя на калния и прашенъ, съ развалени и изкопани улици, съ тукъ и таме срутени и полусрутени кжщурки?

И какво ли ще е разочарованието на чужденеца, слушалъ и челъ много и премного за приказнитѣ сребристи брѣгове, за тихия заливъ съ едва шумящитѣ като въ полусънъ ромонъ на вълнитѣ, като заслиза по обезобразения отъ времето и дъждоветѣ, пжть, така наречено шосе?

Каква ли ще бжде неговата изненада предъ тая дивно описана малка Ривиера, издигнатъ благодарение на перото на поета и четката на художника, едва ли не на курортенъ плажъ наравно съ най-протутитѣ такива европейски, а закрачилъ по камънацитѣ и търсейки съ погледъ въображаемитѣ „бани“, и плажове, които въ действителность не сжществуватъ? Каква дълбока пропасть на замечтания поетъ изъ шумнитѣ букурешки локали и поета заскиталъ изъ балчишкитѣ улици въ действителностьта?

И така ли Балчичени ще се отплатятъ на тия поклоници на Аполона, които въ разтояние само на нѣколко години прехвърлиха славата му далечъ задъ граници, а сами останаха да наранявать краката си по трапищата и камънацитѣ…

Или може би, Балчикъ, унесенъ въ поезии и романтизъмъ отдалъ се въ обятията на Морфея да очаква да бжде стреснатъ отъ тризжбата вила на Посейдона който огорченъ отъ отъ сждбата на своитѣ адмиратори ще му припомни да си направи пжтища, улици, плажъ, бани. . Може би…“

СТАРИЯТЪ РЖКОПИСЪ

Еманоилъ Букуцъ

Въ стария ржкописъ потъналъ в'праха на вѣковетѣ,
Кой обична ржка ще разкрие, ще чете що азъ тамъ скрихъ?
— „Дълбоко азъ вѣрвахъ на Египетъ в'боговетѣ
И горда пирамида отъ вѣрата сградихъ.

После на Ехова поклонихъ се и псалми пѣхъ
Днесъ още арфата ми оттеква имъ звъна
а кога в'отмора на Олимпъ се спрѣхъ
възпѣхъ на единъ върхъ, сърдечно Пантеона.

По късно предъ Исусъ паднахъ на колене.
Мълвяхъ нечуто Божествената комедия на Данте
Вѣковетѣ, пъкъ нови издигнаха ме още по нагоре

Изпълненъ отъ оня горещъ планъ предишенъ
Да тръгне пакъ искамъ по други пжтища отъ диамантъ,
Но знамъ все други сж боговетѣ, вѣрата—все една

Димчо Дебеляновъ

ПИСМО

Съ нечути стжпки въ тжменъ край отмина
деньтъ, донесълъ зной и знойна жадъ,
и свели небесата, нощь пустинна
лѣй сълзи надъ притихналия градъ

И въ тази нощь, на тебе посветена,
подъ ромона приспивенъ на дъжда,
заспива печальта ми, озарена
отъ спомена за твойто първо Да.

—Свободниятъ Университетъ „Сребристий Брѣгъ“ е решилъ да открие единъ конкурсъ за единъ цвѣтенъ рекламенъ афишъ на гр. Балчикъ и на „Сребристий брѣгъ“. Една премия отъ 5000 лей ще се даде на най добрата картина, отъ страна на комитета съставенъ отъ единъ художникъ, който не ще вземе участие въ конкуренцията, единъ художникъ критикъ и Директора на Свободния Университетъ.

Картинитѣ ще бждатъ изложени въ салона на Университета, като се възпроизведатъ и въ вестника придружени съ по една студия. Величината ще бжде тая на единъ обикновенъ афишъ. Вариацитѣ и избора на цвѣтоветѣ трѣбва да се съобразяват съ величината на афиша и техническото приработване. Всичко друго се остава на пълната инициатива на художницитѣ.

Картинитѣ ще се отправятъ до свободния университетъ на името на г-нъ Октавианъ Мошеску, съ показание, че вэематъ участие въ конкурситѣ за известния рекламенъ афишъ на Балчикъ и Сребристий Брѣгъ.

Свобод. Университетъ „Сребристий Брѣгъ, съ едва откритата отъ единъ месецъ „Морска книжарница“ е доказала до колко допринася за разпространението на книжнината единъ вещъ и похватенъ книжаръ. Въ единъ градецъ, гдето по рано не се „продавало нито книжка, защото ако и да имало купувачи не е имало отъ кжде да купятъ, днесъ се продаватъ ежедневно за повече отъ 1000 лей на день. Въ течение на две седмици се продали около 500 книги на стойность 15000 лей.

C. Kiricutza.

* * *

Въ една голѣма, невѣроятно голѣма зала, наредена съ тънъкъ аристократически вкусъ, едно общество за подпомагане излага красиви нѣща а най-вече дреболий безъ никакво практическо приложение: тантелки и екзотични фантази, отъ продаването на който ще се поутоли глада на нѣколко гладни уста. Отъ дъното на голѣмата зала прииждатъ ритмичнитѣ акорди на едно „танго“.

Задъ дебелитѣ ковори се танцува. Двойкитѣ се движатъ бавно, силно прилепени.

Е день когато богатитѣ си спомнятъ за многото гладни. Една причина за удоволствие повече.

Все по тихо, по продължително

прижда отъ салона мелодията на божественото „танго“. Отъ време на време се явяватъ двойки заловени подъ мишница отправайки се къмъ стаята съ разхладителни.

Зачервени съ изнурени лица, уморени като чели следъ една тежка работа.

До една масичка съ скжпи дреболий, единъ младежъ настойчиво шепти до ухото на една госпожица, която галено си навежда главата ту на една, ту на друга страна, мжчейки се напразно да си покрие коленетѣ, който се виждатъ много повече.

Нѣкой отъ госпожитѣ съ милосърдни сърца сж имали идеята да се премѣнятъ в национални костюми. Единствената не хармонична нота въ хармонията отъ цвѣтове коприна и луксъ, които владее тамъ.

Банкнотитѣ се сипятъ на маситѣ, които те привличатъ съ обещающитѣ усмивки на красивитѣ продавачки.

И маситѣ се изпразватъ постоянно.

Купувачитѣ обикновено не знаятъ какво купуватъ въ подобни случай, което предметитѣ се поднасятъ съ такава грация и толкова мили думи.

Скжпи букети, картини, платове и коприни, кукли и музикални инструменти, гарниратъ салонитѣ на задоволенитѣ за да нахранятъ единъ два деня многото страдающи.

Отъ салона оркестъра се чува повече шумно.

Диви звукове прииждатъ презъ ковoритѣ на съседната врата.

Сега, танцуващитѣ двойки, прилепени, съ разширени ноздри и съ полузатворени очи, задържайки си дишането очакватъ финала на оркестра да се съйдени съ последния ритъмъ на дивия танцъ….

. . . .

Далечъ нѣкжде отъ пируващия градъ, кждето никога неговия шумъ не достига, въ единъ ключенъ съ мъждѣеща светлина бордей, около връстъ на една малка печка седатъ три сѣнки.

Въ огъня още блещятъ нѣколко въглена, които бавно горятъ за доброто и милостьта на тритѣ дечица.

Майка имъ каза, че ще иматъ на скоро хлѣбъ и дърва и топли дрешки.

Господаритѣ устройватъ забави за да помогнатъ и на тѣхъ, защото отъ когато изнесоха татко имъ въ една дървена кутия придруженъ съ дѣдо попа, нѣматъ това, отъ което иматъ нужда.

Студътъ навлиза презъ скъсаната книга на джама, която шуми повисоко отколкото съскането на единъ змей. И майката още не идва.

Най голѣмото между тѣхъ срича на единъ букваръ стоплейки съ дъха си отъ време на време малкитѣ юмручета, или си истрива носа съ скъсания ржкавъ на ризата.

Гладно имъ е. А студа прииждa постоянно презъ скъсаната книга на джама.

Кандилото изгасва. Най-голѣмото между тѣхъ се приближава до кревата кждето играятъ братчетата му и имъ приказва какъ светитѣ празници ще имъ донесатъ хубави нѣща и повече хлѣбъ и дарва „и какъ ще бжде тогава“,

И тримата се радватъ.

Блещятъ въ очитѣ имъ искри отъ радость и неиспълнени надежди.

И така заспаха и тримата.

Вжгленитѣ потъмняха, може би доволни че ги стоплиха поне единъ моментъ.

Простря се тъмнината, студа и тишината надъ тритѣ малки сжщества въ схлупения разрушенъ бордей.

Ритмично се чува дишането имъ прикжсвано отъ бълнуване въ сънъ.

Отатакъ далечъ, доволнитѣ още пируватъ. Срѣдъ сжщитѣ екзотични акорди, милосърдието продължава.

Пие се, яде се и се развличатъ подъ павилиона на милосърдието.

Късно. Купетата и луксознитѣ автомобили си отварятъ вратитѣ приемайки упоенитѣ двойки, уморени отъ дикизирания порокъ на една „нощь на милосърдие“.

Луксознитѣ коли се изгубватъ една по една въ далечината на пуститѣ улици. Тукъ таме по единъ прегърбенъ работникъ се явява на нѣкой жгълъ на улицата, бързайки къмто отдалеченитѣ Фабрики и узини въ покрайнинитѣ на града, които викатъ съ нестойчивия зовъ на другъ святъ..

. . . .

И пакъ е тихо по улицитѣ.

Въ далечната кжщурка навлиза единъ светалъ лъчъ презъ уголѣмената дупка на залепения съ хартия джамъ.

И спре се светлия лжчъ върху позеленелитѣ личица на тритѣ малки дечица.

По лицето на малкото играе една приятна усмивка, една следа отъ красивъ сънъ съ хубави нѣща….и хлѣбъ и дърва….

Майката не се върна презъ тая нощь.

Превелъ Б. Ц. Г-въ

کوموش ساحل

— بالجق خلق دارالفنوننك علمی غزته‌سیدر . —

صاحب امتیاز و مدیری : اوقتاویان موشه‌سقو
محرری : سلیمان فائق

اداره‌خانه‌سی
بالجق ، ستراداامپره‌آ چه‌ل یارین نومرولی دائره مخصوصه‌در .

آبونه شرائطی
سنه‌لکی 200 — نسخه‌سی 3 لیه‌در .

قاضیلقلر مسئله‌سی

خیلی زماندنبری قاضیلقلرمزك لغوی ویا ابقاسی اطرافنده ، «رومانیا» و «وطن» رفیقلرمز بیننده مناقشات جریان ایتمکده . . اولکیسی شدتله لغوی ، ایکنجیسی ایسه شدتله ابقاسی لهنده :

هر ایکیسی‌ده قویو بر مسلمان اولمق دولاییسیله ، مؤسسات مذکوره حقنده ویا هر هانکی بر مسئلهٔ دینیه و ملیه حقنده درمیان فکر ایده‌بیلیرلر ، مناقشه‌یه ، مصارعه‌یه گیریشه بیلیرلر ؛ شوکه شو مخففه‌سیله عینی صلاحیتی کندنده کورمن فقط هاوز ساحه‌یه بر خوروز آدمی آتان «کوش ساحل» ده بو مسئلهٔ مهمه‌یه بیگانه قالق ایسته‌مز . آنجق باشدن سویلیه‌لم‌که ، علامه کسیلمك ، مرد ایده‌جکمز فکرمزك مطلقا ترویج ایدلمسی لزومندن فضله اصرار ایتمك هوسنده دکلز . اوکنه دوشه‌جکمز ویا آرددن یورویه‌جکمز کتله‌نك ، مقابل و معارض کتله‌یه عدداً فائق ویا مادونده اولدیغنی کورمکله ، دعوایی قازانديغمزه ویا قایب ایتدیکمزه حکم ایدر ، اختیار سکوت ایلرز .

آرزو اولنورکه ، مناقشات ، اساس مسئله‌یه تعلق ایدر ، شخصیتدن قطعیاً مبرا ، صرف زمین مسئله‌ده یورودولسون . بو طرزده ، بو صورتده یاپیلاجق اولان مناقشه‌دن پك چوق فائده‌لر استحصال ایدیله بیلیر ؛ پك شایان تقدیردر . اوت ، آنجق بویله یازیلان یازیلر کونش کورملی ؛ انظار عمومیه‌یه ، بر نور صورتنده وضع ایدلملیدر .

هب بو مسئله ایله علاقه‌دار و دیکر بعض مسائل معلقه‌نك حلنه صلاحیتدار بر قونفره احضار و عقدینی دوشونه‌رك یاپیلان مجدداً استشاره‌سی ، نه کوزل بر تشبث ، نه مستحسن بر حرکت ایدی . یازیق ، پك یازیق‌که «وطن» رفیقمز بونی زائد کوردی ؛ منتبلردن صلاحیت صوردی . مدعولردن (قفا کاغدی) ایستدی .

چاغیریلوبده کلنلر ، چاغیریلمادن کلنلر ، چاغیریلماری واجب اولوبده چاغیریلمایانلر ، چاغیریلماری مکروه ویا حرام اولدیغی حالده چاغیریلانلر ، هله‌ده واجبی ترك ایدوبده حرامی ایشله‌ینلر الخ . . . دیه ترتیب ایتدیکی جدولك مزرانلی علم و حاله رحمت اوقودور بر اثر اولدیغنه ایمان ایتدك . صورولان «صورغولر» ایسه ، یالا بکرك هر مونایه ایرادایتمکدن جواب ایده‌جکی قبیلدن . .

بوکا ضمیمه اولارقده ، دوغروجه‌مزده ، سنیله ، علمیله ، خدمتیله ، تجربه و وقوفیله نادرلر صره‌سنده ، باشده کوردیکمز ، کندیسنه حرمتدن باشقه بر شی بسله‌مدیکمز دوقتور ابراهیم تمو بك ؛ سنه‌لرجه علم دستکاهنده امك صرف ایتمش ، رحلهٔ تدریسنده بر علم قول اردوسی یتیشدیرمش ، لسانمزك تورکیه‌ی یازان بریجك شاعرمز محمد نیازی بك کوجندیردی .

بوراده ، حاشا ، کندیلرینی جسارتلو ، شجاعتلو «وطن» رفیقمزه قارشی مدافعه ایتمك تصدیسی عقلمزدن بیله کچمز . اکر بیلیورلرسه ، لایق اولدقلری جوابی چوقدن آلمشلردر . آنجق ، بر سورو طاشه ، تاپیوسم تکیوقلره هدف اولمالرینه یکانه سبب ، مذکور استشاره‌نك منتبلری اولمالری ، «ای مات ! کلیکزده کندی کوبککزی کندیکز کیکز !» دیه‌لری ایدی‌ده بزده صراحی کلدی ده سویلیورز ویا تکرار ایدیورز .

بویله یاپیلان مناقشه‌دن فائده یرینه کوره‌جکمز ضرر و زیاندر .

قاضیلقلرك لغو ویا ابقاسی مسئله‌سنده بزم آچیقجه وضعیتمز ، یوقاریده‌ده عرض ایتدیکمز کبی بر قونفره عقد ایدلملی ، اکثریت نره‌یه میل ایدرسه او صورتله بو مسئله‌نكده ایچندن چیقیلمالیدر .

«کوش ساحل» ، له و علیهده یازیلاجق ، فقط شخصیتدن ، غرضدن قطعیاً بری اولان یازیلری درج ستون ایتمیی ملی ، دینی بر بورج بیلیر .

سلیمان فائق نعلبند اوغلی

بالجق ایچون

باشده سه‌و کیلی قرالیچه‌مز اولدیغی حالده بر چوق شاعرلرك ، رسامارك و زوارك بالجق حقنده یازدقلری کوزل و ستایشکار سوزلر ، بو شهرجکك قارادکزك شیرین اینجیلرندن بریسی اولدیغنی آکلاتمغه کفایت ایدر . مع‌ما فیه ؛ طبیعتك بورایه بخش ایتدیکی کوزللك ، انسانلرینك اعتناکار و قدرتلی قوللریله تنظیم ایدلمزسه ، بالجق چوق ایشه یارامز . بر قاچ سنه اول شیمدیکندن داها چوق عاشق و زائری اولان شیرین بالجق ، اهالیلق ولاقیدلق یوزندن ، طبیعتدن آلدیغی کوزللکی و شهرتی غیب ایتمکده‌در و ایده‌جکدرده . .

قدرتك یاراتدیغی تسخیرکار کوزللکلر ، بدیعی صنعتك انتظام‌پرور قوللری طرفندن دوزه‌لتیلمه‌رك سوسله‌نمزسه ؛ بلکه ، یالکز اینجه و یوکسك روحلری غنی ایدن طبیعی بر لوحه و فقط بدنی استراحت و احتیاجی تطمین ایتمه‌ین واسطه‌سز بر ساحه اولارق قالیرلر . حالبوکه ؛ مدنی حیاتك غایه‌سی ، روحی ذوقلرله جسمی احتیاجلری برلکده و موازی صورتده تأمین و تطمیندر .

طبیعتك سینه‌سندن اولدقجه بول هوا ، صو ، یشیللك و منظره الطافی آلان بالجغك کوش ساحلنده بر بویوك و تمیز پلاژ یاپیلمازسه ، پلاژك اطرافنده ویا یقیننده استراحتی تأمینه مدار منتظم قونفورتلی اوتللر و ویلالر تأسیس ایدلمز ، کنیش و دوز جاده‌لر و عصری قانالر آچیلمازسه ، سپور ساحه‌لری ، کزینتی باغچه‌لری ، ذوق و تماشا محللری وجوده کتیرلمزسه و بوکون حکمفرما اولان دهشتلی پهالیلق و احتکاره سد چکیلمزسه ؛ کوزل و شیرین بالجق ، بو سنه‌کی کبی ، دائما بوقسوللق و انتشسزلك ایچنده یاشایاجق و نهایت کوندن کونه زنکینلشن ، کنجلشن و کوزللشن «وارنه» نك یاننده تولمکه محکومدر .

بو نتیجه ، البته بر رومانیالی و بالخصوص بر بالجقلی ایچون بر بیوك ضرر و بر الیم ضیاعدر . بو مشئوم نتیجه‌یی کورمه‌مك ، کوش صیرماسه آصیلان بو ظریف اینجی‌یه لایق اولدیغی قیمتی ویرمك ایچون باشده ...

شعر

بیت

اظهار کین شعار دل زارمز دکل ،
ایار ایله جدال بزم کارمز دکل .
نابی

غنای قلبه سبب دولت قناعت ایمش ؛
جهانده جای فرح ، کوشهٔ فراغت ایمش .
وطنك

یورب بو آدرن نه توکنمز خزینه‌در !
نابی

واصلك نار جهنم دیدیکی فرقت ایمش !
اصول

اکیل ، کوشك نهیبم سودای ایاردوچامین ؛
دوکیم سکا دوروب قلبی ، کیمسه دوچامین !
بلبل کل نظم ایدر کی صرن ، وقت سحرده ،
کل بر شعر یاپالم که عالمده مثلی بولونامین !
بستانی

صنعت شعر

وقتیله علمادن بری ، زمانك شاعرینه‌ دوچاراتش :
— شو صنعت شعره دائر بکاده بر شیلر سویله‌مك لطفنده بولونسه‌کز ؛ چونکه بر چوقلری بکاده منظومه‌لر کتیروب صوروبورلر . حالکیسنه نه یولده جواب ویره‌جکمی بیلمیورم .

شاعرده شو مقابله‌ده بولونمش :
— افندم ، صنعت شعر ، پك کوچ ، پك قا . ریشیق بر مسئله‌در . لاکن سزه بر توصیه‌ده بولونه بیلیرم : سزه کوسترلیان هر شعره «ایکی یاره ایتمز !» دیه‌یکز . امین اولکزکه ماهیتی حقنده دوغرو سویله‌مش اولاجقسکز ! .

• •
•

خط دست

مشهور رومانجیه‌لردن «ژورژ ساند» کوزل بر قادینمش . اتفاده‌لری میاننده ، او زمانك میلیونرلرندن «بارون روتشیلد» ده بولنقدمایش . بر کون بر جمیتده کندیسنك خوشنه کیتمك آرزوسیله بارون ، کوزل قادینك قولاغنه اکیله‌رك شویله بر قومپلمان یاپمق ایستر :
— بکا بر خط دستکزی تقدیم ایتمك لطفنده بولونورمیسکز ؟

ژورژ ساند :
— های های ! موسیو بارون .

دیه‌رك بر پارچه کاغد اوزرینه شونی یازمش :
«بارون روتشیلد جنابلرندن بیك فرانق قبول ایتدم . .»
امضا : ژ. ساند

بارون ، چار ناچار ، بیك فرانقلق بانقنوطی اوزاتمرق ، بو پك قیمتلی خط دستی آلمه ایده بیلمش ! .

• •

جماعت اسلامیه انتخابی

اولکی نسخه‌مزده ، 19 آغستوسده اجراسی مصمم اولدیغنی تبلیغ ایتدیکمز بالجق جماعت اسلامیه انتخابی 2 ایلوله تأخیر ایدلدیکی جلهٔ مستخبرا . تمزدندر .

بالجقلی و هر رومانیالی اوزریمزه دوشه‌ن وظیفه‌یی و غیرتی یاپمالییز و قارادکزك بو نادرین قیزینی اضطراب آورر ورمدن قورتارمالییز . بالجق : ۱۳ آغستوس ۹۲۸
آووقات